

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Naše veleposestvo.

I.

Pisalo se je mej drugimi narodi veliko o tem, ako so veleposestva v sedanji človeški družbi potrebna, ali ne. Reklo se je: na veleposestvih se ložje gospodarstvo zboljša, lahko se mašine upeljejo, lahko se z umetnimi gnojili dela, lahko se v večjih delih zemljišč jedna vrsta žita seje, in sadje sadi, ložje se delo stori, če je vse vkup. Nadalje se lahko tako hoste varujejo, da se ne vzame istim vse listje in s tem gnoj, in da se varuje les. Naše zdajšnje gospodarstvo rabi večje žitnice, da preskrbi velika mesta z žitom. Take žitnice zamorejo le veleposestva imeti, ker imajo kaj v njih shraniti. Reja živine, zboljšanje iste, reja pitane goveje živine, reja boljših konj, vse to zamore le veliko posestvo storiti, ker le-to zamore lastniku istega toliko denarnih moči dati, da vsa zboljšanja ložje plača, ali vsaj, da na veleposestvo večji denar dobi, ki ga lahko porabi za zboljšanje svojega kmetškega gospodarstva ter te posojila lažje amortizira, plača.

Pravijo tudi, da sinovi veleposestnikov v zdravem zraku pri dobri hrani zrastejo in imajo po večjem premoženju starišev priliko iti na višje šole in tako postati telesno in duševno čvrsti ljudje, ženske pa tudi, in narodu tako dajejo močne, pametne otroke, ki so za vsako stvar dobri delavci.

Na drugi strani pravijo nasprotniki veleposestev: Veleposestva so potrata. Na veleposestvih bi lahko živelo tisoč in tisoč kmečkih družin z otroci, ki tudi niso na glavo pali. Veleposestniku ni toliko na tem, da mu zemlja dosti redi, ker ni navezan na par oralov, kmet je pa zvezan s svojim zemljiščem, pozna vsako brazdo, vsako drevo in on obdeluje z vso ljubeznijo in marljivostjo svoja zemljišča, on varuje svojo živino škode, on je povsod zraven, in če ni kmet bajtar, če ima 30 oralov, lahko dosti žita na trg da. Vinogradov od nekdanj ni veleposestnik rad v svoji režiji imel, v časih tlake je le gorščino pobiral in le najboljše lege sam obdeloval. Sicer gre danes, ko je toliko ljudi več za to, da se ljudje iz mest na kmete selijo, kmeti postanejo, da ne bo toliko gladu v mestih in hiranja ljudi in požiranja dobrega kmečkega človeka v njih. Fabrike naj se na deželi ustanovljajo, da se delavci lahko tam kot kmeti kaj kruha prislužijo ter svoje otroke boljše prehranijo in pametnejše izgojajo. Tam ženske fabričnih delavcev lahko na svojih zemljiščih dosti storijo v zdravem kmečkem delu, jim ni treba v fabrično delo, ki toliko žensk umori. Tako lahko veliko mi-

lijonov kmetov več dobimo, in ti lahko zdrave zarode dajejo.

To je v večjih potezah ta pismena pravda mej posestniki in zagovorniki razdelitve veleposestev mej kmečke ljudi. Ti slednji še tudi pravijo, da kmeta ne napravi v par letih. Kmet je poseben človek. On mora v več rodovih biti navajen na to kmečko delo, mora se dolgo rod za rodom vaditi v varčenju, posebna pamet, ki jo ravno to delo dá, mora se izgojiti po več rodovih kakor tudi telesna čvrstost, ki je za to delo potrebna, ki mora tudi z golimi prsi in rokami v burji stati, ne da bi se moral potem človek pod blazino vleči; iz kmeta pa pride vsem drugim stanovom čvrst človeški materijal; če tega ni več, gre človeštvo na jetiki v nič. To vse velja za zdajšnje gospodarstvo, v katerem je lastnina prosta robote in tlake in desetine.

Mi Slovenci imamo precej veleposestev. Na vsake dve tri ure hoda je srednjeveško gospodarstvo postavilo grajščino mej naše kmetska posestva, da so v redu držali kmete ter njihovo delo izrabljali. Robota, tlaka je bila ona oblika dela na kmetiji tedanjega gospodarstva, po kateri so se dobivale delavske moči zastonj za tedajno gospodo, plemstvo in samostane. L. 1848. je padla ta robota, in tlaka se je odstranila vsled prekucij, ki so se po vsej Evropi dogajale. Na Angleškem se jo to že zgodilo v 16. stoletju, ko je luteranstvo tam zmagalo, na Francoskem pa koncem prejšnjega stoletja. Veleposestniki so dobili v teh časih veliko denarja od kmetov in deželnih kas za odveznino tlake, robote in desetine; cerkve ravno tako. Po 50.000—100.000 gold. jedna dobile so na Slovenskem. To bi bil fond za gospodarstvo večjega posestva. Ali dokler je tega denarja kaj bilo, se je veselo živelo naprej, kakor je bilo to prej navada v grajščinah. Po zimi na Dunaju, po leti na grajščini. Zmiraj v veliki družbi, ki se je privlekla iz velikih mest, ali pa tudi, tako da so grajščaki jeden družega obiskali. Veliki lovi, velike pojedine in haló ženske! — Veselo je bilo. Potem je začelo drobiža zmanjkavati. Vinogradi v vinorodnih krajih so dali dosti vina. Dokler je to bilo, se je že še denar dobil. Pa tudi tedaj so grajščaki močno posegali po hostah. Trta je pomrla, in hoste so šle. Zdaj ni bilo od kod drobiža dobiti, da se preživi zima v velikem mestu. Hranilnice imele so dosti denarja, v te je meščan nosil hranit in obrestovat svoj denar in kmečki oderuh, če ga ni mogel spraviti po 10 ali 20% mej ljudi. Iz hranilnice so jemali naši veleposestniki denar, dosti istega pa tudi od naših in tujih oderuhov. Zdaj je bilo treba obresti plačevati. Račune voditi v gospo-

darstvu, tega naši ljudje niso znali. V prejšnjih časih so jim o tlakarskih dneh in voznjah ter družih plačilih vodili knjige in račune grajski pisarji. Teh zdaj ni bilo. Tako so jemali iz polne kašte, iz hleva, jemali s kupa. Niso vprašali, kam to gre. V drugih in posebno nemških neavstrijskih krajih so veleposestniki premišljevali o tem, kako hočejo kmetovati, ko morajo zdaj imeti sami dosti uprežne živine, dosti poslov in delavcev, katere vse morajo plačati. Uredili so se tako, da so manjši veleposestniki s 700 do 1000 oralov, osobito pa oni z 200 oralov, kakor jih je pri nas veliko, djali: Nič barona več, kmeti moramo biti; po zimi lepo doma ostati in živeti, kakor kmeti, ker so človeške moči drage, moramo kjer moremo mašine uporabljati, in zemlja mora več roditi, kakor doslej; torej umetna gnojila v njo, da se ji ž njimi v kratkem nazaj da, kar se ji vzame! Moramo iti v šole kmetijstva. Kmetija ni tako navadno opravilo; človek lahko kaj po naravi nauka dobi in ji tako bolj kos postane. »Bo že Bog dal«, s tem se ne smemo tolažiti!

Za negotovimi nameni.

Slovaški spisala L. Podjavorinska.

I.

»Zuzka! Kaj hodiš tako počasi?«

Mlado dekle, kateremu so veljale te besede, ni odgovorilo. Le pospešilo je korake, da bi dohitelo dvokolesni škripajoč voziček, v kateri je bil vprežen velik, črn, kosmat pes. Poleg njega je korakal Miha Mikula ter za debelo, čez pleča prevešeno vrv pomagal vleči. Za vozičkom, naloženim z različnimi zvežnji je šla njegova žena, sključena in molčeča, gledala je na prašno cesto, ki je tekla po griču doli k vasi, ležeči v neveliki kotlini. Korakala je z zaprtimi očmi, ne brigajoč se za lepoto prirode. Zato pa se je toliko več ozirala po njej hčerka Zuzka. Njene temne, bistre oči so se ozirale po zelenem polju, po gričih, obkoljujočih vas od vseh strani, h kateri so bili namenjeni. Sedaj je korakala vkupno z roditeljema in potiskala z levo roko voziček. Časih je dvignila zagorelo, do lakta golo roko k očem, ter jih zakrivala pred bleskom zapadajočega solnca. Njega poslednji žarki so padali na grič, pod katerim so stale čiste hišice, pokrite vse s slamnatimi strehami. Iz dimnikov se je valil plavkast dim ter se razprostiral nad dolino, katero je že razgrinjal mrak. Na Zuzkinem licu, zagorelim od solnca, pokazal se je pri pogledu na to radosten smeh. Njeni polni rdeči ustnici ste ostali nekoliko odprti, razkrivaje dve vrsti belih, drobnih zobičev. Kratka

«uknjica in modri zastor, privezan na boku, sta se ji motala okrog zaprašnih, bosih nožic.

»Ali me spoznajo doma?« mislila si je Zuzka, korakajoča oprta z roko ob vozicek z molčečima roditeljema, »in kakošna je neki naša kočica? Ne bilo bi nič čudnega, ako bi se bila podrla ti dve leti, kar nismo bili doma... Da, res: kaj poreče Samko, ko me zopet zagleda? Oh — on se je gotovo že oženil...« premišljevala je dalje ter nehoté povsela glavo; »oženil se je, ná-me ni več niti mislil, a vendar mi je rekel nekdanj, da bi me rad...«

Skrivši se je nasmejala ter ponosno dvignila glavo. Njene oči so čudno zalesketale. »Naj se!«, dejala je tiho ter stresla glavico, okrog katere je imela ovit ne preveč čeden robec. »Kaj meni mar zanj? Prav nič ni lep: drobne postave, grbast, in dolgi so mu lasje. Klatež Štefan je povsem drugačen...!«

»Kaj se vedno smeješ, Zuzka?«, vprašala jo je mati, obrnivša se k njej z licem, zasenčenim z rdečkastim robcem. Njeno lice je bila jedna sama guba, z nizkim čelom in širokimi ustmi, dasi je imela komaj štirideset let. Toda bila je videti dokaj starejša v umazani obleki, malomarno viseči na shujšanem telesu.

»A nič, mamica! le tako mi je prišlo nekaj v misel«, odvrnila je Zuzka kratko; »veseli me, da pridemo do noči domov in da se nekoliko počijemo.«

»Nú znaj!«, pritrjeval je Mikula, sedaj že z mehkejšim glasom, ter si porinil oguljen klobuk na levo uho. — »Tako jutri pojdem nakupit javora, pa bomo delali orodje. O žetvi pojdemo zopet doli za Pešto.«

»Jaz pa mislim, da bi šli šele na jesen«, odvrnila je Mikulova; »saj se dovolj nahodimo od leta do leta po svetu, da začanja to biti človeku že zoperno. Jaz bi rajše ostala vedno doma!«, dejala je živeje in nekako tužno se nasmehnivša zagledavši se v vas.

»Doma! A kje? Nemara v tej raztrgani koči?«, vprašal je Mikula skoro razjarjen. »Vsak hip se nam zruši streha na glavo, če je sploh še ostala. Ni niti dobrega okna, niti durij — prav nič!«

»Dobra je bila ta kočica, stari, dobra!«, vzdihnila je žena; »škoda je bilo, pustiti jo tako propasti in dvor zarasti s travo. Ko bi ne bilo one nesrečne misli, iti v v daljni svet, moglo bi nam biti v njej kakor v toplem gnezdu.« (Dalje prih.)

Politični pregled.

Položaj. Ministerstvo hoče menda na poseben ukaz cesarjev zopet enkrat poskusiti, da doseže spravo mej Nemci in mej Čehi. V ta namen je sestavilo poseben načrt jezikovnega zakona. Ta načrt soglašala popolnoma z nemškimi zahtevami, a vzlic temu so Nemci to ponudbo odklonili. Nemci pravijo, da od sedanje vlade sploh nič dobrega ne pričakujejo in da ž njo nečejo nič opraviti imeti. Slovani pa so tudi nezadovoljni. Vlada je hotela narediti spravo, da bi mogla drž. zbor sklicati, a že zdaj je gotovo, da drž. zbor vsled nemške obstrukcije tudi v prihodnje ne bo mogel zborovati, in da je vladni spravní poskus smatrati ponesrečenim.

Deželni zbori, kateri so se sešli dne 14. t. m. — nekaj se jih snide šele po Ve-

liki noči, mej njimi goriški in istrski — obračajo zdaj nase občno pozornost. Nemci niso vstopili v češki dež. zbor, pač pa so njih poslanci obdržali vse tiste mandate, ki kaj neso. Dalmatinski dež. zbor se je odločno izrekel proti utihotapljanju nemščine v drž. urade, šlezjski pa je protestoval proti temu, da je vlada v Šleziji upeljala ravnopravnost.

Proč od Rima. Mej Nemci se je začelo veliko gibanje za prestop iz katoliške cerkve v protestantsko. Nemci pravijo, da je protestantska vera prava nemška vera, prestopajo pa zategadelj, ker s politiko katoliške duhovščine niso zadovoljni. To gibanje je posebno živo na Češkem, in dela Schönerer na to, da bi kmalu po Veliki noči prestopilo v protestantizem kar 10.000 ljudi.

Srbija. Razmerje mej Rusijo in Srbijo je bilo jako napeto, odkar se je nadkralj Milan vrnil na Srbsko. Ruski zastopnik ga ni hotel poznati in ga ni pogledal. Pri dvajsetletnici, kar je bila Srbija proglašena za kraljestvo, je vsled tega kralj Aleksander odredil, da se ruski zastopnik Šadovsky ne povabi na slavnostno kosilo. Šadovsky je vsled tega zapustil Beligrad, in je Rusija pretrgala s Srbijo vsako zvezo.

Italija je hotela, naj kitajska tudi njej odstopi en pristan, kakor Rusiji, Angleški, Franciji in Nemčiji, a Kitajska je to odklonila.

Domače in razne novice.

Deželni zbori. Kranjski dež. zbor je imel dne 14. sejo, v kateri je glavar naznanil, da sprejme cesar deputacijo dež. zbora, ki mu naj vroči prošnjo za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. Papežu se je s posredovanjem ljubljanskega škofa čestitalo, da je ozdravel in potrdila se je izvolitev Antona Ulma poslancem iz kurije veleposestva. V koroškem dež. zboru so Nemci letos slovenske poslance iz vseh odsekov izključili, dočim so Slovenci v štajerskem dež. zboru dobili v vsakem odseku po jednega zastopnika.

Trnovo — naše. Pri občinskih volitvah v Trnovem pri Ilirski Bistrici, katera občina je bila nekaj časa prava klerikalna trdnjava, je sedaj zmagala narodna stranka. Klerikalci so dobili 10 mož, narodna stranka pa ima 16 zastopnikov. Ta lepa zmaga je po vsem Slovenskem obudila veliko veselja, saj kaže, da so se klerikalni stebri tudi na Notranjskem začeli podirati. Zmaga je toliko lepša, ker so klerikalci in seveda v prvi vrsti duhovniki rabili najostudnejša sredstva in najhujša nasilstva, da ljudstvo nase privežejo. Radovedni smo, bo-li škofijski ordinarijat po tem porazu duhovščine odstranil tistega kaplana Rudolfa, ki je kriv vseh bojov in vsega sovraštva v tej občini.

»Slovenec« na zatožni klopi. Lani je »Slovenec« pisal: »Tat je, kdor denar krade, a še veliko večji tat je tisti, kdor svojemu bližnjemu čast krade«, zdaj se je pokazalo, da največji tat tuje časti je »Slovenec«, glasilo kranjskih duhovnikov. Ne dolgo tega je lažnjivo napadel občespoštovanega vipavskega župana Hrovatina. Poskusil mu je vkrasti čast in poštenje, kakor zamore storiti samo podla duša, a ko je gosp. Hrovatin vložil tožbo, tedaj so se blagoslovljeni uredniki »Slo-

venčevi« ponižno priplazili in prosjačili, naj jim g. Hrovatin odpusti. Hoteli so vse preklicati in vse stroške plačati, a ker je g. Hrovatin zahteval, da morajo povrh še par stotakov za reveže odriniti, so si rekli: Če bomo tudi obsojeni, nas vse skupaj ne velja toliko, kakor če bi storili, kar zahteva g. Hrovatin, in so odšli. Pri porotni obravnavi dne 10. t. m. so priče vse potrdile, da je gosp. Hrovatin uzoren poštenjak, in da je vse, kar so duhovni gospodje v »Slovencu« o njem pisali, čisto navadna, sramotna laž. »Slovencu« in njegovemu nemškutarskemu zagovorniku dr. Schusterschützu je bila predla. Prav nič niso mogli dokazati in da bi stvar zavlekli, je sloveči kmetski prijatelj dr. Schusterschutz zahteval, naj se neke nove priče zaslišijo. Sodišče je temu ugodilo in obravnavo preložilo. Vršila se bo čez tri mesece in tedaj se bo svet natančno prepričal, kako podle duše so tisti maziljenci, ki so v »Slovencu« kradli g. Hrovatinu čast. —

Kaplan Rudolf zopet obsojen. Kaplan v Trnovem pri Ilirski Bistrici, znani Rudolf je bil dva dni po trnovskih občinskih volitvah zopet obsojen, ker je nekemu občespoštovanemu gospodu čast hotel vkrasti in ker je pri volitvah nepostavno agitiral. Obsojen je bil na globo 150 gl. Kazen je veliko premila, ker je bil Rudolf že večkrat zaradi častikraje obsojen, bilo bi sedaj umestno, da bi ga bilo sodišče obsodilo na zapor.

Shod kranjskih trgovcev in obrtnikov bo v Ljubljani dne 6. aprila. Naj bi se ga udeležili vsi trgovci in gostilničarji.

Laško nasilstvo. Tržaški občinski svet je zdaj že drugič razveljavil izvolitev Ivana Nabergoja obč. zastopnikom. To je nečuveno nasilstvo, in mi se le čudimo, da vlada mirno gleda tak politični rop.

Deželnozborska volitev v Istri. Pri volitvi deželnega poslanca za mestni okraj Pazin-Labin in Plomin so zmagali Lahi pa samo za 15 glasov več.

Istrski deželni kulturni svet dela navzlic izrečnim navodilom kmetijskega ministerstva Slovanom sovražno politiko. Predsedstvo zavrača hrvatsko ali slovensko pisane prošnje ter zahteva italijanske. Pred kratkim sta bili razpisani mesti tajnika in pomožnega uradnika. Kmetijsko ministerstvo je stavilo, ko je dovolilo 3600 kron podpore, pogoj, da morata biti tajnik in pomožni uradnik zmožna hrvatskega in slovenskega jezika, toda predsedstvo se za ta pogoj ne briga, ter zahteva znanje slovanskih jezikov le od podrejenega pomožnega uradnika.

Shod županov in zastopnikov občin Gornjesavinjske in Zadrezške doline bil je zadnje nedeljo v Gornjemgradu. Razpravljalo se je o korakih, ki se naj storé glede zgradbe železnice iz Rečiške vasi skozi Mozirje, Gornjigrad v Kamnik.

Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko. Slovenci smo zadnja desetletja napredovali v vseh strokah; edino le v čebelarstvu ne; tu smo celo nazadovali. Nekdanj bili smo Slovenci drugim narodom učitelji čebeloreje; dandanes je pa ravno nas protno. Pravi madež za nas Slovence je bilo pa to, da še svojega čebelarskega društva, ne čebelarskega lista nismo imeli. Da bi se omenjeni madež zbrisal, da bi se čebelarstvo v Slovencih zopet oživilo ter povzdignilo, ustanovilo se je lansko

leto slovensko čebelarstvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani, toraj za vse slovenske pokrajine. Društvo zadel je pa, radi znanega poneverjenja, takoj prvo leto precej hud udarec, katerega pa bode mlado, čvrsto društvo prebolelo. Dne 16. febr. t. l. imelo je društvo svoj občni zbor, kateri je bil dobro obiskan, in na katerem se je sestavil novi odbor sledeče: Predsednik: Fran Črnagoj, učitelj na Barji; podpredsednik: Hinko Likar, nadučitelj v Grahovem; blagajnik: Fran Mekinc, duhovnik v p. v Ljubljani; odborniki: Peter Pavlin, posestnik in čebelar v Ljubljani, Fran Pengov, bogoslovec v Ljubljani in Anton Žnidaršič, posestnik, trgovec in čebelar v Il. Bistrici. Urednik društvenega lista Fran Rojina, nadučitelj v Smartnem pod Šmarno goro; sami večji čebelarji ter za povzdigo čebelarstva vneti možje. Da se pa društvo dvigne do častne stopinje, da se čebelarstvo v Slovincih oživi in razširi, dolžnost vsacega pravega rodoljuba je, da deluje za procvit te imenitne panoge kmetijstva, takozvane poezije kmetijstva, bodisi da pristopi kot član društvu, bodisi, da isto drugim priporoča, ter v krajih, kjer še ni čebelarjev, nagovarja ter vsodbuja zlasti mlade ljudi, da se oprimejo čebelarstva. — Marsikaterega je že čebeloreja osrečila! Ne samo, da mu daje prijetno zabavo, ter ga bolj na dom navezuje; — čebeloreja donaša mu tudi lepe dohodke, zlasti ako se je oprime racionalno! Koliko slovenskih krajev je še, kjer ni čebel! Koliko sladkega nektarja se posuši v krasnih cvetkah naših proširnih livad! Ne pustimo toraj izpuhtevati tega sladkega soka naših cvetk, — vsako kapljico naj prineso pridne čebele v slovenski panj, naj pomnožujejo s tem dohodke slov. dežel, naj zboljšujejo blagostan Slovencev! — Udnina, katera naj se izvoli pošiljati g. Franu Mekincu, duhovniku v p. v Ljubljani, cesta v Mestni log št. 8, znaša na leto samo 1 gld. Vsak ud dobi potem list »Slovenski čebelar« brezplačno.

Iz Dolenjevasi pri Ribnici. Presvetli cesar je blagoizvolil dovoliti, da se tukajšnja ljudska šola imenuje: »Cesarja Franca Josipa I. ljudska šola.«

Ciril-Methodovo platno. Vrla narodna firma A. & E. Skaberne v Ljubljani je dala napraviti Ciril-Methodovo platno ter je bode prodajala na korist naši velevažni družbi sv. Cirila in Metoda. Misel je izborna in utegne dobivati družba sv. Cirila in Metoda iz te kupčije jako lepih dohodkov. Platno je jako lepo, in blago izvrstno, tako da bode občinstvo ž njim gotovo jako zadovoljno, za kar v ostalem že jamči občeznana solidnost in realnost te firme. Zlasti opozarjamo na to platno tudi narodne trgovce na deželi.

Šote so narezali tekom lanskega leta na ljubljanskem barju 22,920.000 kosov.

Iz pred porotnega sodišča. V ponedeljek 6. t. m. se je pred tukajšnjim sodiščem vršila obravnava proti 24letnemu Janezu Gradu iz Vidma pri Dolu zaradi uboja. Zatoženec je dne 14. novembra mej ženitveno veselico potegnil iz-za mize ter vrgel čez stopnice na prosto Fr. Vodnika, ki je v pijanosti nadlegoval goste. Vodnik je čez dva dni umrl. Zatoženec prizna dejanje, a zanika sovražni namen. Porotniki so soglasno zanimali krivdo, vsled česar je bil zatoženec oproščen. — V torek 7. t. m. je bil pred porotnim sodiščem

29letni delavec Matej Kobilica iz Jarš. Zatoženec se je dne 29. avgusta 1898 sprl z Jurijem Blatnikom, ki je ž njim delal pri vrhniški železnici. Udaril ga je naj prvo s palico in nato še s kamenom po glavi, tako da je Blatnik vsled ran dne 4. septembra umrl. Kobilica je bil obsojen na 6 let težke ječe s postom vsak mesec. — L. Gorjup in Al. Avgustinčič z Gline pri Ljubljani sta bila vsled nasilstva obsojena vsak na dve leti. — V sredo 8. t. m. se je pred porotniki zagovarjal 50letni oženjen berač in bivši rudar L. Miklavčič iz Jeličinega vrha radi hudodelstva nasilstva. Sodišče ga je obsodilo na 13 mesecev težke ječe. — V četrtek 9. t. m. je sedel na zatožni klopi urednik »Slovenca«, tožen, da je vipavskemu županu Hrovatinu poskusil ukrasti čast.

Slovenski obrtni zavodi. Ravnokar priobčena uradna statistika o avstrijskih obrtnih šolah za leti 1897/98. ima o obrtnih zavodih v slovenskih deželah naslednje zanimive podatke: Izmej treh, v Avstriji običajnih kategorij obrtnih šol (državne obrtne šole, strokovne šole in rokodelske šole) imamo po Slovenskem samo strokovne šole in sicer: Cipkarske šole v Bolcu (37 učenk), v Cepovanu (51 učenk), v Dolenji Oslici (63 učenk), v Idriji (30 učenk) in v Ljubljani (73 učenk). Ljubljanski zavod ima mej vsemi enakimi šolami v Avstriji največ učenk. Sole za lesni in kamnoseški obrt v Kočevju (20 učencev) in v Ljubljani (82 učencev), na Žagi (8 učencev). Sole za puškarski obrt v Borovljah (27 učencev). Izmej 30 šol za lesni obrt ima samo jedna (Zakopana) več učencev nego ljubljanska; ker ima dotični zavod več oddelkov in pripravljalne tečaje, katerih v Ljubljani ni, se lahko reče, da ima ljubljanska strokovna šola za lesni obrt relativno največ učencev v Avstriji. Pač lep dokaz za probujenost in nadarjenost našega naroda!

Oddaja bikov. Dež. odbor kranjski oddajal bo meseca aprila t. l. bika plemenjake pingavske pasme proti povračilu polovice nakupnih stroškov, in sicer v prvi vrsti občinam, v drugi vrsti pa tudi zasebnim živinorejcem. Prošnje za bika poslati so do 28. marca t. l. deželnemu odboru kranjskemu v Ljubljani; vsaki prošnji pa se mora priložiti znesek 10 gl., kateri zapade, če prosilec noče prevzeti skazanega mu bika.

Električna razsvetljava frančiškanske cerkve. Frančiškanska cerkev v Ljubljani dobi električno razsvetlavo. Instalacijska dela so se že pričela in razsvetljava utegne biti do velikonočnih praznikov že gotova.

Zemlja se je udrla 3. t. m. zvečer na tir drž. železnice mej postajama Vrata in Trbiž. Proga je bila močno poškodovana. Malo prej vozil je mimo brzovlak iz Beljaka. Da bi se bil le nekoliko zapoznel, zgodila bi se bila lahko velika nesreča.

Cigan obsojen na smrt. Iz Novega mesta se nam piše: Minoli petek obsojen je bil na smrt na vešalih cigan Simen Held iz Pliberka na Koroškem, kateri je v družbi nekega 20letnega cigana in neke ciganke, ki sta pa, kakor ste svoječasno poročali, zasledujočim orožnikom in kmetom pete odnesla, 9. januarja t. l. iz semnja na Krki vračujočega se kmetovalca Martina Novljana na cesti mej Krko in Grosupljem ubil in ga oropal. Porotniki

so vsa na uboj, rop, ulome in tatvine našajoča se vprašanja potrdili jednoglasno. Bržčas imel bo »Karl Onkel« z Dunaja zopet pri nas posla.

Poštni parnik „Kensington“ družbe »Red star Linie« v Antwerpenju je, kakor se brzojavlja dne 14. marca srečno došel v New York.

Podzemski čudež. V Rihenbergu na Goriškem so našli zelo veliko podzemsko jamo, ki baje skoraj dosega Postojnsko jamo. Ker je vhod do nje zožen, mislijo istega pustiti prijatelji narave razširiti.

Kaznovana baharija. Posestnica Marija Škubic v Podstarevcu v litijskem okraju je imela stotak. Da ga je bila vesela, je umevno, in tudi to je umevno, da ga je imela shranjenega na najsigurnejšem mestu v svojem stanovanju, namreč v postelji. Težko je umeti, čemu je ta stotak kazala drugim ljudem. Najbrž iz baharije. A to baharenje se je slabo izplačalo, kajti mej tistimi, ki so bili tako srečni, da so videli rečeni stotak, se je nahajala tudi Katarina Šerec, ki je komunističnega mišljenja in se je stotaka polastila, ne da bi bila vprašala za dovoljenje. Orožniki so Katarino Šerec sicer prijeli in izročili sodišču, ali ženska taji na žive in na mrtve, da bi bila stotak ukradla, in tako se utegne zgoditi, da bahata Marija Škubic svojega stotaka ne bo nikdar več videla.

Vodovod v Vrbovljah pri Brdu, ki je veljal 5500 gld., in za čigar napravo sta država in dežela dovolila znatne prispevke, je bil 5. t. m. slovesno blagoslovljen.

Uboj. Franc Knavs iz Kamenj in Gregor Mole iz Boštanja sta se v Kolenčevi gostilni v Št. Rupertu sprla s Petrom Gradišnikom iz Gabrij ter ga na potu napadla, tako da je 3. t. m. vsled ran umrl.

Zaplenjeni prašiči. Pri Kostanjevici je oblastvo zaplenilo nad 200 hrvaških prašičev, katere so vkljub zaprtiji na meji ljudje utihotali na Kranjsko.

Osmi in deveti izkaz prispevkov za cesarjev spomenik v Ljubljani. Darovale so nadalje občine: Rašica pri Mengišu 17 gld. 58 kr.; Zagorje na Pivki, Toplice pri Novem mestu, Črnuče, Draga na Kočevskem, Lesce, Semič, Sv. Katarina pri Tržiču, Mošnje pri Radovljici — vse po 15 gld.; Lužarje pri Velikih Laščah 20 gld.; Stari trg pri Ložu 100 gld.; Trnovo pri Ilirski Bistrici 30 gld.; Dobrova pri Ljubljani 20 gld.; Litija 20 gld.; Cerklje pri Krškem 25 gld.; Deskle pri Kanalu 15 gld.; Temenica pri Zatičini 15 gld.; Breznica pri Radovljici 15 gld.; Šmartno pri Litiji 25 gld.; Smednik 20 gld.; Režiše nad Litijo 20 gld.; Št. Peter na Krasu 30 gld.; Šturije pri Vipavi 20 gld.; Dobrnič pri Trebnjem 15 gld.; Škofja Loka 50 gld.; Koroška Bela 20 gld.; Mengiš 25 gld.; Srednja vas v Bohinju 20 gld.; Knežak na Pivki 20 gld.; Št. Jernej na Dolenjskem 30 gld.; Dornberg s Prvačino 15 gld.; Sodražica 20 gld. in Žaga pri Bolcu 20 gld.

15leten morilec. V St. Pöltenu je bil včeraj 15letni Alojzij Setzinger radi zavratnega umora na šest let ječe obsojen. Setzinger, jako lep deček, je v spanju zadavil tovariša, hlapca Ederja, ki ga je često dražil, da ga ne bo maralo nobeno dekle, ker jeclja. Dečku je bilo takoj po zločinu žal ter je vso noč jokalo.

14letni sin morilec očeta. V Zagrebu se je vršila predvčerajšnjim porotna ob-

ravnava proti 14letnemu kmetskemu dečku Tomu Kranjcu, ker je s sekuro ubil svojega očeta. Oče je bil velik pijanec ter pretepač, ki je bil že čestokrat obsojen. Tudi je neusmiljeno pretepal svojo ženo in sina Tomo. Dne 7. januarja t. l. je prišel iz ječe ter je obdolžil ženo in sina, da sta ga okradla. Z vzklikom: »Do jutri mora biti jeden vaju mrtev!« je napadel ženo ter jo začel biti. Sin Tomo pa je zgrabil sekuro ter udaril očeta dvakrat po glavi ter ga ubil. Tomo Kranjac je bil obsojen v 5letno ječo.

Morilka otroka obsojena na smrt. Ano Adamek so dunajski porotniki obsodili radi umora šest mesecev starega sina na smrt na vešalih. Adamek je stara 22 let. Od 15. leta živi mej tujimi ljudmi ter je bila poštena deklica do nedavnega časa. Brat gospodinje, pri kateri je služila, pa je dekleta siloma onečastil ter se dalje ni brigal niti za njo niti za dete. Stariši in bratje niso hoteli več poznati je; vse jo je zaničevalo. Adamek je zašla v veliko bedo in revščino, v tej stiski je obupala, zadušila otroka ter ga v vreči skrila v kleti. Porotniki so izrekli svojo obsodbo jednoglasno.

30 let v gozdu. V Peigartenu na Ogerskem je umrl nedavno 80letni Anton Wildhalm, kateri je živel nad 30 let v gozdu. Samo v najhujši zimi je hodil h kmetom v obližji, ker bi bil sicer zmrznil, ter je pri njih prebil najmrzlejša dneve.

Ples brez gostov. V Biali, na meji Šlezije in Galicije, je priredilo ondotno kmetijsko društvo ples. Zvečer, ko je prišla godba ter je odbor pričakoval gostov, se je najedenkrat pokazalo, da ne bo gostov. Sluga je namreč povedal, da je pozabil odposlati — vabila. Ples se je torej moral opovedati.

Tri sestre zblaznele. V Irski so nedavno zblaznele tri sestre druga za drugo, katere so povsem zdrave rodovine. Prva se je omožila pred kratkim v Quinequillo, druga si je nabavila prodajalnico, tretja pa je ostala doma pri stariših. Pretekli teden so se pokazali pri omoženi sestri simptomi blaznosti; ko je nje druga sestra to zvedela, je hitela k nji, a zblaznela je tudi ona. K njima je prišla še tretja sestra, katero je pogled na obe blaznici tako razburil, da je i ona zblaznela. Mož prve sestre je imel hkrati tri blaznice v hiši. Čudno, da je vsaj on ostal pri pameti!

V dim so spremenili v letu 1898 kadilci na Ogerskem nič manje nego 50 milijonov goldinarjev, 70.000 več, kakor predlanskim. Število onih, ki kade, se je pomnožilo; onih, ki nosljajo pa nekaj zmanjšalo.

Ubegel krščansko-socijalni defraudant. Župan v Wolkersdorfu in vodja ondotne krščansko-socijalne stranke, dr. Hödl je pobegnil. Poneveril je nad 3000 gld. občinskega in blizu 100.000 gld. privatnega denarja. V občinski blagajni je zapustil samo 75 kr. Kako si je znal mož dobiti kredita, kaže ta-le slučaj. Hödl se je zavaroval pri »Greshamu« za 80.000 gld. Dotično polico je zastavil pri posojilnici v Obersdorfu in si nanjo izposodil 47.000 goldinarjev. Čim je imel denar, nehal je plačevati zavarovalno premijo. Polica je postala neveljavna, in posojilnica je oškodovana za 47.000 gld. Ker ima posojilnica le 32.000 gld. rezervnega fonda, so njeni člani hudo zadeti.

Jezuvit — tat. Kazenska kamora v Saczu v Galiciji je obsodila po tridnevni porotni obravnavi jezuvita Ludovika Sklarczyka v trimesečno ječo, ker je v svojem samostanu ukradel kaseto s 4000 gld. in raznim duhovnikom ter privatnim osebam manjše zneske.

38letna gos. V Baumfeldenu pri Sieghartskirchenu ima posestnik Anton Ottmann gos, katera je že v 39. letu. Vsako leto vodi 8 do 10 mladih seboj in je sploh še povsem čila, samo oči so ji nekoliko opešale.

Dober želodec V Monakovem živi 48 let star postrešek, Ivan Kessler, ki ima velikanski želodec. Nedavno je snedel v dveh urah 80 klobasic; črez par dnij je snedel v 57 minutah 52 jeternih cmokov; potem je snedel zopet črez nekaj dnij v dveh urah in 30 minutah tri pečene race; drugo pot je snedel v dveh urah 52 trdokuhanih jajec. Potem je sprejel stavo, da sne v 42 dneh celega, deset stotov težkega vola. In res pojedel je vola že v 30 dneh!

Otrokom in ženskam dajati bobovo kavo, to so spoznali že pred leti zdravniki in učenjaki, in pred kratkem zopet znan dunajski veščak, kot pregrešek proti njih zdravju in telesni moči. Vendar imajo v mnogih družinah še vedno pogubno navado, da prično dan s to pijačo, ki jim razburja živce in jo prineso večkrat tudi opoldne na mizo. Ali naj se potem čudimo, ako se v boljših družinah, kjer se otroci vrh tega duševno, in v ubožnejših družinah, kjer se žene telesno prenapenjajo, da se vedno bolj množi število bledoličnih, malokrvnih, nervoznih in slabotnih ljudi? In vendar more odpraviti vsakdo to škodljivo navado, katero imajo ljudje le iz nevednosti. Kjer se nočejo stariši vsled dolgoletne navade takoj odreči bobovi kavi, tam jo lahko mešajo s Kathreiner-Kneippovo sladno kavo, sprva po jedno tretjino, pozneje pa vsake kave polovico, in tako zboljšajo kavi okus in jo storé skoro neškodljivo. Za otroke do petnajstega leta pa, zlasti za deklice, za bolne in slabotne osebe naj bi se nikar ne strašili malega truda, da jim pripravljajo prav močno Kathreiner-Kneippovo sladno kavo, in sicer brez bobove kave. Kajti ta kava sama ima duh in okus bobove kave, je redilna in zdrava in ugaja vedno bolj, čim dalje jo kdo pije. Dobi se povsod pristna v znanih izvornih zavrtkih, čuva naj se pa pred vsakim ponarejenim, zlasti takim blagom, ki se dobiva »na vago«, in katero se dostikrat napačno imenuje »Kathreinerjeva kava na vago«, ki pa v resnici nima prav nič skupnega s pravo sladno kavo.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah od 5 kilogramov naprej

Filip Weil
velika trgovina z lasmi
v Spodnjem Kralovu na Češkem.

P. n. čitatelje te anônce opominim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.

Vizitnice priporoča „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikoriij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda“.

☞ Dobiva se povsod! ☜

Glavna zaloga pri: **Iv. Jebačinu** v Ljubljani.

Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro
v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

☞ Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo. ☜

Loterijske srečke.

Gradeo , 4. marca.	18, 34, 48, 4, 25.
Lino , 11. marca.	11, 79, 24, 78, 16.
Brno , 8. marca.	28, 78, 10, 22, 19.
Dunaj , 4. marca.	40, 44, 15, 37, 77.
Trst , 25. februarja.	59, 22, 50, 83, 7.
Praga , 15. marca.	8, 74, 67, 38, 47.

Tržne cene v Ljubljani
18. marca 1899.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	10 50	Špeh povejen, kgr.	66
Rež,	3 50	Surovo maslo, „	85
Ječmen, „	7 80	Jajce, jedno . . .	02
Oves, „	6 50	Mleko, liter . . .	08
Ajda, „	8 50	Goveje meso kgr.	64
Proso, „	9 —	Telečje „ „	58
Koruza, „	5 60	Svinjsko „ „	62
Krompir, „	2 40	Koštrunovo „ „	40
Leča, „	12 —	Piščanec	60
Grah, „	10 —	Golob	20
Fižol, „	10 —	Seno, 100 kilo . .	1 78
Maslo, kgr.	96 —	Slama, „ „ . . .	1 70
Mast, „	70 —	Drva trda, 4 metr.	6 30
Špeh svež, „	60 —	„ mehka, 4 „	4 80

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Vožnje karte in tovarni listi v AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik
Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno
Red Star Linie
Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20
ali pa
Anton Rebek
Kolodvorske ulice šte. 29 v Ljubljani.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX